

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu
Slovenskej republiky

**PREDBEŽNÉ STANOVISKO
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
(aktualizované)**

**k
návrhu rámcového programu EÚ pre výskum a inovácie na roky 2014 až 2020
(Horizont 2020)**

Apríl 2012

Obsah

1. VŠEOBECNÁ ČASŤ

1.1 Charakteristika legislatívneho aktu

1.2 Štruktúra a obsah legislatívneho aktu

1.3 Predpokladané dopady pre SR

1.3.1 Politické dopady

1.3.2 Legislatívne dopady

1.3.3 Ekonomické dopady

1.3.4 Sociálne dopady

1.3.5 Environmentálne dopady

2. PREDBEŽNÉ STANOVISKO SR

1. VŠEOBECNÁ ČASŤ

1.1 Charakteristika legislatívneho aktu:

Názov	Rámcový program pre výskum a inovácie na roky 2014 – 2020 - Horizont 2020 (program Horizont 2020)
Dátum vydania dokumentu Komisiou/ Radou	30.11.2011 / 02.12.2011
Číslo dokumentu EK	KOM(2011) 809 KOM(2011) 810 KOM(2011) 811 KOM(2011) 812
Číslo dokumentu Rady	17932/11 17933/11 17934/11 17936/11
V Bruseli prerokovávané kým	Pracovná skupina Rady EÚ pre výskum a Spoločná pracovná skupina Rady EÚ pre výskum a atómové otázky, Výbor stálych predstaviteľov COREPER1, Rada pre konkurencieschopnosť, časť Výskum.
Ministerstvo/ÚOŠS s primárnou zodpovednosťou	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
Ostatné zainteresované ministerstvá a ÚOŠS	Ministerstvo hospodárstva SR, Ministerstvo životného prostredia SR, Ministerstvo financií SR, Ministerstvo zdravotníctva SR, , Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, Úrad jadrového dozoru SR
Krátke zhrnutie a popis cieľa návrhu	<p>Program Horizont 2020 bude v období rokov 2014 až 2020 hlavným nástrojom EÚ na podporu výskumu, vývoja a inovácií. Cieľom Európskej komisie je v rámci programu Horizont 2020 zahrnúť celý výskumný a inovačný cyklus od základného výskumu až po inovácie a uvedenie inovatívnych produktov na trh.</p> <p>Program Horizont 2020 v rámci integrácie výskumu, vývoja a inovácií spája programy a iniciatívy EÚ z obdobia rokov 2007 – 2013 ako 7. rámcový program ES pre výskum, technický rozvoj a demonštračné aktivity a 7. rámcový program EURATOM pre jadrový výskum a školiace aktivity (7. rámcový program EÚ pre výskum a vývoj - 7. RP), Rámcový program pre konkurencieschopnosť (CIP) a Európsky inovačný a technologický inštitút (EIT).</p>

	<p>Program Horizont 2020 je postavený na troch základných pilieroch:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Excelentná veda - Vedúce postavenie priemyslu - Spoločenské výzvy <p>Návrh rámcového programu obsahuje popis vedeckých a technických cieľov programu, jeho pilierov a jednotlivých programových smerov.</p> <p>Návrh nariadenia k pravidlám účasti a diseminácii v programe Horizont 2020 upravuje pravidlá pre žiadateľov o grant.</p> <p>Návrh rozhodnutia zakladajúci špecifický program je návrhom programu pre implementovanie programu Horizont 2020 a venuje sa detailne cieľom pilierov a programových smerov programu Horizont 2020.</p> <p>Návrh nariadenia k výskumu a odbornej príprave EURATOM-u na roky 2014 – 2020, ktorým sa dopĺňa program Horizont 2020 sa prvýkrát v histórii rámcových programov objavuje ako súčasť rámcového programu EÚ pre výskum a vývoj.</p>
Právny základ návrhu	Články 173(3), 182(1), 183 a 188 (184, 185, 187) Zmluvy o fungovaní Európskej únie a článok 7 Zmluvy o Európskom jadrovom spoločenstve EURATOM
Metóda schvaľovania	Rada a Európsky parlament – rozhodovanie kvalifikovanou väčšinou. (Kvalifikovaná väčšina pri Rade EÚ.)
Úloha Európskeho parlamentu	Spolurozhodovanie (čl. 294 Zmluvy o fungovaní Európskej únie). Spolurozhodovanie Európskeho parlamentu je len pri tzv. rámcovom programe Horizont 2020 (dokument č. 17933/11) a pri tzv. pravidlách účasti (dokument č. 17934/11).
Kategória návrhu	Vysoká dôležitosť
Implikácie pre SR	<p>Možnosť zapojenia sa univerzít, organizácií výskumu a vývoja a podnikov do veľkých projektov v oblasti výskumu a vývoja, medzinárodná spolupráca, posilnenie konkurencieschopnosti SR.</p> <p>S podporou cez štrukturálne fondy sa v SR podarilo zlepšiť úroveň infraštruktúry výskumu a vývoja a vybavenie laboratórií. Je však potrebné vytvoriť predpoklad na využitie a udržateľnosť týchto sietí a ľudských kapacít a potenciálu.</p> <p>Program Horizont 2020 vytvára príležitosti na excelentný základný výskum a najnovšie aj predpoklady na špičkové projekty pre inovácie.</p>
Podklad pre predbežné stanovisko	SR berie na vedomie návrh Európskej komisie. Návrh programu bude predmetom dlhšej diskusie na rokovaní pracovnej skupiny Rady EÚ pre výskum a atómové otázky počas najbližších 18 až 24 mesiacov. Prvotne musí byť definitívne schválený „Viacročný finančný rámec“ (MFF) a až následne

	<p>nastane definitívna alokácia zdrojov do programu Horizont 2020.</p> <p>Prioritou SR by mala byť snaha o také nastavenie podmienok účasti, ktoré umožnia zvýšenie zapojenia SR v programe Horizont 2020 prostredníctvom čo najširšieho zapojenia vysokých škôl, Slovenskej akadémie vied (SAV), rezortných výskumných organizácií, priemyslu a malých a stredných podnikov do projektov programu Horizont 2020.</p>
Predpokladaná doba prerokovania	2012 - 2013
Navrhovaný dátum implementácie	od 1. 1. 2014
Dôsledky pre národnú legislatívu	Nariadenia a rozhodnutie tvoriace legislatívny balík návrhu programu Horizont 2020 sú priamo aplikovateľné v členských krajinách EÚ. Transpozícia sa nevyžaduje.
Metóda transpozície do práva SR	-
Predp. dátum transpozície	-
Dôsledky pre rozpočet EÚ	Finančné rozpočtové prostriedky na vykonávanie programu v období od 1. januára 2014 do 31. decembra 2020 predstavujú 87 740 miliónov EUR (a 1 787 miliónov na program EURATOM).
Dôsledky pre rozpočet SR	SR do programu Horizont 2020 neprispieva priamo, ale prostredníctvom rozpočtu EÚ. Na národnej úrovni bude potrebné zabezpečiť prostriedky zo štátneho rozpočtu SR na spolufinancovanie účasť slovenských subjektov v schválených projektoch programu Horizont 2020, v ktorých príspevok Európskej komisie nedosiahne 100% oprávnených nákladov a na zabezpečenie činnosti národných podporných štruktúr programu Horizont 2020.
Meno, telefónne číslo a e-mailová adresa kontaktnej osoby na primárne zodpovednom ministerstve/ÚOŠS	<p>RNDr. Marta Cimbáková Generálna riaditeľka Sekcia vedy a techniky Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR Stromová 1, Bratislava tel.: 00421 2 59 374 714 e-mail: marta.cimbakova@minedu.sk</p>

1.2 Štruktúra a obsah legislatívneho aktu

Štruktúra legislatívneho aktu:

Dokument č. 17933/11 Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje rámcový program pre výskum a inovácie (2014 – 2020) Horizont 2020

Nariadením sa zriaďuje program Horizont 2020 a ustanovuje sa rámec upravujúci poskytovanie podpory pre výskum, vývoj a inovácie zo strany EÚ.

Štruktúra:

Dôvodová správa

Str. 2 - 4

Vlastný návrh nariadenia

Str. 5 - 27

Obsahuje ustanovenia o zriadení programu Horizont 2020 (predmet, vymedzenie pojmov, rozpočet), riadenie programu Horizont 2020 a formy podpory, zásady tvorby programov, monitorovanie a hodnotenie.

Príloha č. 1

Str. 28 – 89

Obsahuje vymedzenie cieľov jednotlivých pilierov a osobitne ciele každého programového smeru.

Legislatívny finančný výkaz

Str. 90 – 128

Obsahuje vymedzenie legislatívneho rámca návrhu, opatrenia v oblasti riadenia a odhadovaný finančný vplyv návrhu.

Dokument č. 17935/11 Návrh rozhodnutia Rady, ktorým sa zriaďuje špecifický program na vykonávanie programu Horizont 2020

Prostredníctvom špecifického programu sa vykonávajú ciele pilierov a jednotlivých programových smerov programu Horizont 2020. Návrh rozhodnutia obsahuje osobitné ciele troch pilierov Excelentná veda, Vedúce postavenie priemyslu a Spoločenské výzvy a ciele nejadrových akcií Spoločného výskumného centra JRC (cieľom nejadrových akcií JRC je poskytovať vedeckú a technickú podporu politikám EÚ a zároveň pružne reagovať na nové politické požiadavky – prostredníctvom prognóz, modelovania, analýz, posudzovania vplyvov vykonávaných so zameraním na 3 piliere programu Horizont 2020).

Štruktúra:

Dôvodová správa

Str. 2 - 4

Vlastný návrh nariadenia

Str. 5 – 19

Obsahuje ustanovenia, ktorými sa zriaďuje špecifický program vrátane jeho cieľov a rozpočtu.

Príloha č. 1

Str. 20 - 93

Ciele jednotlivých pilierov a programových smerov programu Horizont 2020 a konkrétne opatrenia na ich dosiahnutie.

Príloha č. 2

Str. 94 – 96

Obsahuje merateľné ukazovatele pre hodnotenie vplyvu a výsledkov špecifického programu.

Legislatívny finančný výkaz

Str. 97 – 133

Obsahuje vymedzenie legislatívneho rámca návrhu, opatrenia v oblasti riadenia a odhadovaný finančný vplyv návrhu.

Dokument č. 17934/11 Návrh Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa ustanovujú pravidlá účasti a šírenia v programe Horizont 2020

Upravuje pravidlá účasti na nepriamych akciách programu Horizont 2020 a šírenia výsledkov (nevzťahuje sa na priame akcie programu Horizont 2020 vykonávané spoločným výskumným centrom JRC).

Štruktúra:

Dôvodová správa

Str. 2 - 5

Vlastný návrh nariadenia

Str. 10 – 36

Obsahuje úvodné ustanovenia vrátane vymedzenia predmetu návrhu a jednotlivých pojmov, pravidiel nakladania a sprístupňovania dôverných informácií, vymedzenie oprávnených žiadateľov, postup pri udeľovaní grantov vrátane zmluvy o grante, formy grantov a pravidiel financovania, verejné obstarávanie a finančné nástroje, menovanie nezávislých expertov – hodnotiteľov a pravidiel nakladania a šírenia výsledkov.

Dokument č. 17936/11 Návrh nariadenia Rady o výskumnom a vzdelávacom programe Európskeho spoločenstva pre jadrovú energiu (2014 – 2018), ktorý prispieva k rámcovému programu v oblasti výskumu a inovácií Horizont 2020

Navrhovaný výskumný a školiaci program Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu EURATOM sa zameriava na výskumné činnosti v oblasti jadrovej energie (syntéza a štiepenie) a ochrany zdravia pred žiarením. Dokument stanovuje rozpočet na priame a nepriame akcie, určuje ciele výskumu a vývoja a špecifikuje podporné nástroje.

Štruktúra:

Dôvodová správa

Str. 2-3

Vlastný návrh nariadenia

Str. 4 – 21

Obsahuje vymedzenie pojmov, stanovenie cieľov programu, rozpočet programu, pravidlá účasti a šírenia výsledkov výskumu a vývoja, etické zásady, definuje pracovné programy a riadenie programov, kontrolné mechanizmy.

Príloha č. 1

Str. 22 – 27

Obsahuje popis a ciele činností podporovaných v rámci programu

Príloha č. 2

Str. 28 – 29

Obsahuje merateľné ukazovatele pre hodnotenie programu.

Legislatívny a finančný výkaz

Str. 30 – 60

Obsahuje vymedzenie legislatívneho rámca návrhu, opatrenia v oblasti riadenia a odhadovaný finančný vplyv návrhu.

Obsah legislatívneho aktu:

Návrh programu Horizont 2020 je v súlade so Stratégiou Európa 2020, ktorá stanovuje, že výskum, vývoj a inovácie sú rozhodujúce pre dosiahnutie cieľov inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu.

Program Horizont 2020 od roku 2014 spojí financovanie výskumu, vývoja a inovácií, pričom bude stavať na úspešnej implementácii doterajších nástrojov ako sú 7. RP, CIP a EIT.

Hlavným cieľom je maximalizovať príspevok výskumu, vývoja a inovácií k trvalo udržateľnému rastu EÚ, tvorbe pracovných miest a riešeniu globálnych výziev, ktorým bude EÚ čeliť (klimatické zmeny, hľadanie nových zdrojov energií, potravinová bezpečnosť a starnutie populácie).

Program Horizont 2020 by sa mal konkrétne sústreďovať na podporu:

- 1. Excelentnej vedy**
- 2. Vedúceho postavenia priemyslu EÚ**
- 3. Spoločenských výziev**

Hlavné ciele programu:

Posilnenie konkurencieschopnosti, podpora hospodárskeho rastu EÚ a zvyšovanie zamestnanosti.

Činnosti financované z programu sa zamerajú na:

- Zlepšenie rámcových podmienok pre vedcov a výskumníkov
- Podporu výskumu, vývoja a inovácií v rámci tzv. celého inovačného cyklu
- Zlepšenie prístupu k možnostiam čerpať finančné prostriedky EÚ na podporu výskumu, vývoja a inovácií

Popis cieľov jednotlivých pilierov a programových smerov programu Horizont 2020:

Excelentná veda:

Pilier je zameraný na zvýšenie excelentnosti vedeckej základne Európy a zaistenie stáleho toku výskumu a vývoja svetovej úrovne s cieľom zabezpečiť dlhodobú konkurencieschopnosť Európy. Úlohou je podpora najlepších myšlienok, rozvoj talentov v Európe, sprístupnenie prioritnej výskumnej infraštruktúry pre výskumných pracovníkov a na zatraktívnenie Európy pre najlepších svetových výskumných pracovníkov.

Popis cieľov jednotlivých programových smerov v rámci piliera Spoločenské výzvy:

- **Európska rada pre výskum (ERC)** - ERC má zásadný význam pre zvyšovanie konkurencieschopnosti EÚ. Podporuje excelentný základný výskum. Výzvy ERC nemajú vopred určené priority, určujú sa podľa princípu zdola nahor.

Osobitou črtou ERC je podpora tzv. hraničného výskumu. Je to výskum, ktorý je na hraniciach súčasného poznania alebo tieto hranice presahuje, prebieha v nových a najnáročnejších oblastiach výskumu a vyznačuje sa prienikom medzi jednotlivými vednými odbormi.

- **Budúce a vznikajúce technológie (FET)** – Podpora nových technológií vznikajúcich na základe novátorských rizikových nápadov, ktoré sú však postavené na vedeckých základoch. Podpora sa zameriava na povzbudzovanie úplne nových myšlienok (FET otvorený), rozvíjanie vznikajúcich tém (FET proaktívny) a riešenie veľkých interdisciplinárnych výziev v oblasti vedy a techniky (FET hlavné iniciatívy).
- **Akcie Marie Skłodowska - Curie** – podpora optimálneho rozvoja a využitia intelektuálneho kapitálu Európy, vytváranie nových zručností a inovácií a využitie ich potenciálu vo všetkých sektoroch a regiónoch EÚ.

Opatrenia zahŕňajú podporu nových zručností prostredníctvom počiatkovej odbornej prípravy výskumníkov, cezhraničnú a medzisektorovú mobilitu, podnecovanie inovácií pomocou vzájomného obohacovania sa poznatkami (krátkodobé výmeny pracovníkov z oblasti výskumu, vývoja a inovácií) a zvyšovanie štrukturálneho vplyvu spolufinancovaním činností (spolufinancovanie vnútroštátnych a regionálnych programov).

- **Výskumné infraštruktúry** – podpora budovania špičkových výskumných infraštruktúr, ktoré budú prístupné pre všetkých výskumníkov z členských krajín EÚ a tretích krajín.

Podpora sa poskytuje na rozvíjanie výskumných infraštruktúr vrátane infraštruktúr z Cestovnej mapy Európskeho strategického fóra pre výskumné infraštruktúry (ESFRI).

Spoločenské výzvy:

EÚ bude v budúcnosti čoraz viac čeliť stále vážnejším sociálnym výzvam v súvislosti so starnutím obyvateľstva, klimatickými zmenami, nedostatkom zdrojov a potravinovou bezpečnosťou.

Pilier Spoločenské výzvy reaguje na politické priority Stratégie Európa 2020 a vymedzené spoločenské výzvy. Slúži na riešenie hlavných obáv občanov v Európe a mimo nej. Na výzvach založený prístup spojí zdroje a znalosti z rôznych oblastí, technológie a disciplíny (vrátane spoločenských, ekonomických a humanitných vied). Pilier Spoločenské výzvy zahŕňa celý inovačný cyklus (od výskumu až po trh) s novým dôrazom na činnosti súvisiace s inováciou, ako napr. pilotné projekty, demonštračné činnosti, testovacie zariadenia a podpora pre verejné obstarávanie a trhové využitie.

V rámci výziev sa nebudú explicitne určovať požadované technológie, ale bude sa klásť dôraz na riešenie spoločenského problému.

Popis cieľov jednotlivých programových smerov v rámci piliera Spoločenské výzvy:

- **Zdravie, demografické zmeny a blahobyť** – výskum a vývoj v oblasti zdravotnej starostlivosti vrátane prevencie. Zahŕňa napr. vývoj novej diagnostiky, zlepšenie skríningových programov a diagnostických metód, zlepšenie liečby ochorení. Programový smer sa osobitne zamierava aj na problematiku aktívneho starnutia a zabezpečenie aktívneho samostatného života seniorov. V oblasti zlepšenia zdravotnej starostlivosti sa programový smer zameriava na optimalizáciu zdravotnej starostlivosti, nové inovačné postupy a zlepšenie prístupu pre všetkých občanov.

- **Potravinová bezpečnosť, udržateľné poľnohospodárstvo, morský a námorný výskum a biohospodárstvo** – zabezpečenie dostatočnej výroby vysokokvalitných, bezpečných potravín prostredníctvom rozvoja udržateľného pôdohospodárstva (nízkoenergetické pôdohospodárstvo, znižovanie emisií a vyrovnávanie sa so zmenami klímy) čo zahŕňa zvýšenie efektivity výroby aj rozvoj vidieckych oblastí. Pozornosť sa sústreďuje na udržateľnejšie a produktívnejšie poľnohospodárske a lesnícke systémy, konkurencieschopný a udržateľný potravinársky priemysel a spotrebiteľov (zabezpečenie dostatočnej informovanosti a reakcia na sociálne otázky).

Osobitnú časť tvorí časť venovaná využitiu živých vodných zdrojov (rybné hospodárstvo), ktoré sú obnoviteľné.

Programový smer prispieva k prechodu európskeho hospodárstva na biohospodárstvo (prechod na biosuroviny a biologické spracovateľské postupy).

- **Bezpečná, čistá a efektívna energia** – zameriava sa na nízkouhlíkovú výrobu elektriny (vyžitie veternej energie a solárnej energie), rozvoj využitia geotermálnej a vodnej energie a bezpečných technológií na zachytávanie, prepravu a ukladanie CO₂. Na druhej strane je cieľom aj efektívne a inteligentné využívanie energie, čoho neoddeliteľnou súčasťou je znižovanie jej spotreby.

Osobitná časť je venovaná alternatívnym palivám a mobilným zdrojom energie (napr. palivové články) a inteligentnej prenosovej sústave. Zahŕňa aj získavanie poznatkov potrebných pre rozvoj energetickej politiky.

- **Inteligentná, zelená a integrovaná doprava** – Cieľom je vytvoriť európsky dopravný systém účinný z hľadiska spotreby zdrojov, ktorý je bezpečný, integrovaný a pôsobí v prospech spoločnosti a rozvoja hospodárstva. Cieľom je predovšetkým zníženie environmentálnej záťaže (čistejšie a tichšie dopravné prostriedky), optimalizácia výkonu dopravného systému, zníženie jeho preťaženia a zvýšenie bezpečnosti. Cieľom je podporiť vedúce postavenie európskeho priemyslu v tejto oblasti (napr. nové generácie vozidiel, riadiacich systémov dopravy).

- **Opatrenia v oblasti klímy, efektívnosť z hľadiska zdrojov a suroviny:**

Cieľom je podporiť rozvoj hospodárstva, ktoré efektívne využíva zdroje a je odolné voči zmenám klímy a udržateľnú dodávku surovín, s cieľom uspokojiť potreby rastúcej svetovej populácie s prihliadnutím na obmedzené prírodné zdroje planéty. Ďalšími cieľmi sú zvýšenie európskej konkurencieschopnosti a zlepšenie životných podmienok a zároveň zabezpečenie integrity životného prostredia a jeho udržateľnosti tak, že sa bude priemerné otepľovanie planéty udržiavať na hodnote pod 2 °C a posilní sa schopnosť ekosystémov a spoločnosti prispôbiť sa zmenám klímy.

Konkrétne opatrenia sa zameriavajú na klimatické prognózy, získavanie poznatkov o zmene klímy a prispôsobenie sa týmto zmenám a predchádzanie rizikám.

Súčasťou je aj udržateľné využívanie a riadenie prírodných zdrojov a ekosystémov. Podpora udržateľných dodávok surovín (ťažba, spracovanie, recyklácia) a hľadanie alternatívnych surovín. Veľký dôraz sa kladie na ekologické hospodárstvo.

- **Inkluzívna, inovatívna a bezpečná spoločnosť** - cieľ spočíva v podpore inkluzívnej, inovatívnej a bezpečnej európskej spoločnosti v kontexte závažných zmien, ktorým čelí EÚ a svet a čoraz väčšej vzájomnej celosvetovej závislosti.

Podpora sa zameria na inovačné spoločnosti, nové formy inovácií vrátane sociálnych inovácií. Cieľom je posilniť solidaritu v spoločnosti a sociálne, hospodárske a politické začlenenie a pozitívnu medzikultúrnu dynamiku v Európe (inkluzívna spoločnosť).

Programový smer sa osobitne venuje aj znižovaniu regionálnych rozdielov v úrovni výskumu, vývoja a inovácií (napr. prostredníctvom prepojenia organizácií výskumu a vývoja, centier excelentnosti, inovačných regiónov, podpora prístupu špičkových výskumníkov do európskych a medzinárodných sietí).

Vedúce postavenie priemyslu:

Cieľom tohto piliera je urobiť z Európy, prostredníctvom podpory projektov, ktorých náplň určia podniky, prítlačivejšie miesto z hľadiska investícií do výskumu, vývoja a inovácií (vrátane ekoinovácií). Prostredníctvom tohto piliera sa budú poskytovať rozsiahle investície do kľúčových priemyselných technológií, bude sa podporovať rast európskych podnikov prostredníctvom poskytnutia primeraného a dostupného financovania a pomáhať inovatívnym malým a stredným podnikom (SMEs) dostať sa do svetovej špičky.

Popis cieľov jednotlivých programových smerov v rámci piliera Vedúce postavenie priemyslu:

- **Vedúce postavenie v rámci priemyselných technológií** - cieľom je udržať a vybudovať celosvetové vedúce postavenie EÚ v rámci podporných technológií a v oblasti vesmírneho výskumu, vývoja a inovácií, ktoré sú oporou konkurencieschopnosti naprieč rôznymi jestvujúcimi a vznikajúcimi priemyselnými odvetviami a sektormi.

Zahŕňa podporu inovácií v oblasti informačných a komunikačných technológií, nanotechnológií, pokročilých materiálov, biotechnológií, technológií v oblasti pokročilej výroby a spracovania a vesmírnych technológií.

- **Prístup k prostriedkom financovania rizika** – Podpora pre vznikajúce inovatívne podniky vo všetkých ich štádiách prostredníctvom tzv. Dlhového nástroja (úvery jednotlivým príjemcom na investície do výskumu, vývoja a inovácií, záruky pre finančných sprostredkovateľov poskytujúcich úvery príjemcom, kombinácie úverov a záruk a záruky alebo protizáruky pre vnútroštátne alebo regionálne systémy financovania dlhov) a Nástroja vlastného imania (Nástroj vlastného imania sa zameria na fondy rizikového kapitálu v počiatkovej fáze a bude poskytovať jednotlivým portfóliovým podnikom rizikový kapitál).

- **Inovácie v malých a stredných podnikoch** – Cieľom je podporiť rast a konkurencieschopnosť EÚ prostredníctvom zvýšenia úrovne inovácie v malých a stredných podnikoch v rámci celého inovačného cyklu. Má pokrývať všetky druhy inovácií (vrátane napr. inovácií služieb) a vytvoriť tak rýchlo rastúce a medzinárodne aktívne malé a stredné podniky, ktoré sa dokážu presadiť na svetových trhoch.

Cieľom je poskytnúť zjednodušenú a postupnú podporu v troch fázach:

1. Koncepcia a posúdenie uskutočniteľnosti (malé a stredné podniky získajú financie na preskúmanie vedeckej alebo technologickej uskutočniteľnosti a komerčného potenciálu nového nápadu).
2. Výskum, vývoj, preukázanie a trhové uplatnenie (podpora výskumu a vývoja a činností preukazovania ako napr. testovanie, prototyp, štúdie rozšírenia, pilotné inovačné procesy, produkty a služby).
3. Obchodné využitie (neposkytuje sa priame financovanie, podpora je však zameraná na uľahčenie prístupu k súkromnému kapitálu a prostrediam umožňujúcim inovácie vrátane prepojenia na nástroje v rámci programového smeru „Prístup k prostriedkom financovania rizika“).

V rámci programového smeru sa počíta aj s podporu výskumu a vývoja vykonávaného malými a strednými podnikmi v rámci iniciatívy EUROSTARS.

Európsky technologický a inovačný inštitút (EIT):

Osobitná časť programu Horizont 2020 je venovaná Európskemu inovačnému a technologickému inštitútu (EIT).

Cieľom vzniku EIT bolo integrovať výskum, vývoj a inovácie a vzdelávanie do znalostného trojuholníka. Znalostný trojuholník sa vykonáva prostredníctvom tzv. znalostných a inovačných spoločenstiev (ZIS). ZIS spája partnerov, ktorými sú vysoké školy, organizácie výskumu a vývoja a podniky.

Strategický inovačný plán EIT určuje tri tematické okruhy pre vytváranie ZIS v rokoch 2014 až 2020:

- Inovácia v oblasti zdravého životného štýlu a aktívneho starnutia.
- Suroviny – udržateľné skúmanie, ťažba, spracovanie, recyklácia a nahradzovanie.
- Food4future (potraviny budúcnosti) – udržateľný dodávateľský reťazec od zdrojov po spotrebiteľov.

Zmeny a novinky oproti 7. RP:

Zhrnutie základných zmien a novinek, ktoré prináša Horizont 2020 v porovnaní s aktuálnym 7. RP:

- Jediný špecifický program na vykonávanie programu Horizont 2020 (v 7. RP bol každý zo špecifických programov 7. RP prijatý osobitným rozhodnutím Rady EÚ, v programe Horizont 2020 sú všetky tri piliere súčasťou jediného špecifického programu, ktorý je zakotvený v jednom návrhu rozhodnutia Rady EÚ).

- Viac inovácií – integrácia výskumu, vývoja a inovácií a zahrnutie celého inovačného cyklu od výskumu po uvedenie inovatívneho produktu alebo služby na trh.
- Výrazné zameranie na riešenie spoločenských výziev, ktorým čelí EÚ (napr. starnutie obyvateľstva, zmeny klímy, hľadanie čistých zdrojov energie).
- Zjednodušenie prístupu pre všetky univerzity, organizácie výskumu a vývoja a podniky z EÚ a tretích krajín do programu Horizont 2020. Konkrétny pokrok v oblasti zjednodušenia pravidiel účasti.

Pravidlá účasti a zjednodušenie

Jedným zo základných cieľov Európskej komisie pri príprave návrhu programu Horizont 2020 bol čo najväčší pokrok v oblasti zjednodušovania administratívnych a finančných pravidiel, čo je jedna z najčastejších požiadaviek výskumníkov, ale napr. aj inovatívnych malých a stredných podnikov.

Navrhnuté opatrenia zahŕňajú:

- Jediný ucelený súbor pravidiel účasti vzťahujúci sa na účasť vo všetkých programových smeroch programu Horizont 2020.
- Rozsiahle zjednodušenie finančných pravidiel (napr. paušálna sadzba pre nepriame náklady vo výške 20% oprávnených priamych nákladov, zjednodušenie pracovných výkazov, vyplácanie jednorazových súm na projekty pričom výška príspevku na projekt môže dosiahnuť 100% všetkých oprávnených nákladov projektu okrem výnimiek ako napr. experimentálny vývoj, výroba prototypov, demonštrácia, kde je príspevok obmedzený na najviac 70% všetkých oprávnených nákladov projektu).
- Revidované kontrolné mechanizmy založené na princípe rovnováhy medzi dôverou a kontrolou (napr. zníženie počtu auditov – počas celého programu Horizont 2020 by sa malo auditom podrobiť maximálne 7% účastníkov projektov).

Navrhovaný rozpočet programu Horizont 2020:

Celkový navrhovaný rozpočet pre program Horizont 2020 je 87 740 miliónov EUR¹ na obdobie rokov 2014 – 2020 a 1 787 miliónov EUR na program EURATOM na roky 2014 až 2018.

Pre porovnanie súčasný 7. RP je implementovaný s rozpočtom vo výške viac ako 53 miliárd EUR na obdobie rokov 2007 – 2013. Návrh programu Horizont 2020 teda prináša pomerne značné navýšenie rozpočtu. Je však potrebné počkať na jeho definitívnu podobu (v prípade 7. RP bol rozpočet pôvodne navrhnutý vo výške 70 miliárd EUR avšak následne bol krátený na uvedených 53 miliárd EUR).

---

¹ Všetky sumy v tejto časti dokumentu vrátane tabuľky sú uvedené v bežných cenách.

Rozdelenie navrhovaného rozpočtu podľa jednotlivých pilierov a programových smerov Horizontu 2020 v miliónoch EUR (v bežných cenách):

Excelentná veda, z čoho:	27 818
Európska rada pre výskum (ERC)	15 008
Vznikajúce technológie a technológie budúcnosti (FET)	3 505
Akcie Marie Skłodowska- Curie v oblasti zručností, odborného vzdelávania a profesijného rozvoja	6 503
Európske výskumné infraštruktúry (vrátane elektronických infraštruktúr)	2 802
Vedúce postavenie priemyslu, z čoho:	20 280
Vedúce postavenie v rámci podporných a priemyselných technológií	15 580 (z čoho 500 na EIT)
Prístup k prostriedkom financovania rizika	4 000
Inovácie v MSP	700
Spoločenské výzvy, z čoho:	35 888
Zdravie, demografické zmeny a blahobyt	9 077 (z čoho 292 na EIT)
Potravinová bezpečnosť, udržateľné poľnohospodárstvo, morský a námorný výskum a biohospodárstvo	4 694 (z čoho 150 na EIT)
Bezpečná, čistá a efektívna energia	6 537 (z čoho 210 na EIT)
Inteligentná, zelená a integrovaná doprava	7 690 (z čoho 247 na EIT)
Opatrenia v oblasti klímy, efektívnosť z hľadiska zdrojov a suroviny	3 573 (z čoho 115 na EIT)
Inkluzívna, inovatívna a bezpečná spoločnosť	4 317 (z čoho 138 na EIT)
Európsky inovačný a technologický inštitút (EIT)	1 542 + 1 652²
Nejadrové priame akcie Spoločného výskumného centra	2 212
Spolu	87 740

² 1 652 miliónov EUR bude na EIT pridelených pomerne z rozpočtov pilierov Vedúce postavenie priemyslu a Spoločenské výzvy po vykonaní hodnotenia činnosti EIT, ktoré vykoná Európska komisia s pomocou nezávislých odborníkov najneskôr do konca roku 2017. Uvedené sumy podielov EIT na jednotlivých rozpočtových položkách sú orientačné.

Rozdelenie navrhovaného rozpočtu pre program EURATOM podľa jednotlivých programových smerov Horizontu 2020 v miliónoch EUR (v bežných cenách)

Program EURATOM z čoho:	1 787
Nepriame akcie v oblasti jadrovej syntézy	709
Nepriame akcie v oblasti jadrového štiepenia, bezpečnosti a ochrany pred žiarením	354
Priame akcie	724

Harmonogram schvaľovania návrhu programu Horizont 2020 (Dánske Predsedníctvo EÚ)

Dňa 21. februára 2012 sa na zasadnutí Rady pre konkurencieschopnosť, časť Výskum uskutočnila diskusia ministrov k vybraným všeobecným otázkam (pripravilo ich Dánske predsedníctvo EÚ) k programu Horizont 2020.

Do mája 2012 bude prebiehať pripomienkovanie návrhu programu Horizont 2020 na zasadnutiach Pracovnej skupiny Rady EÚ pre výskum (preskúvanie konkrétnych článkov návrhu).

Dňa 31. mája 2012 sa Dánske predsedníctvo pokúsi na zasadnutí Rady pre konkurencieschopnosť, časť Výskum dosiahnuť k návrhu nariadenia, ktorým sa zriaďuje program Horizont 2020 tzv. čiastočný všeobecný prístup (partial general approach) a k návrhu špecifického programu, ktorým sa vykonáva program Horizont 2020, pravidlám účasti a návrhu nariadenia programu EURATOM tzv. správu o pokroku (progress report).

1.3 Predpokladané dopady pre SR

1.3.1 Politické dopady

Návrh nemá politické dopady na SR.

1.3.2 Finančné

Dopady na rozpočet EÚ

Návrh Európskej komisie predpokladá financovanie programu Horizont 2020 z rozpočtu EÚ vo výške 87,740 mld. EUR (vyjadrené v bežných cenách). Je možné predpokladať, že podiel SR na financovaní uvedeného programu v rokoch 2014-2020 by mal predstavovať minimálne **526,44 mil. EUR**³. Keďže EK navrhuje financovanie programu EURATOM v období 2014 – 2020 vo výške 1,787 mld. EUR, podiel SR na financovaní uvedeného programu by mal predstavovať minimálne **10,72 mil. EUR**. Slovenská republika bude prispievať na realizáciu programov Horizont 2020 a EURATOM vo forme odvodov do rozpočtu EÚ. Podiel SR na financovaní oboch

³ SR sa v ostatných rokoch podieľala na financovaní rozpočtu EÚ podielom v rozmedzí od 0,456 % do 0,601 % (0,456 % v roku 2007; 0,51 % v roku 2008; 0,601 % v roku 2009, 0,53 % v roku 2010 a predbežne 0,533 % v roku 2011). V rokoch 2014 - 2020 je možné predpokladať, že podiel SR na všetkých výdavkoch realizovaných prostredníctvom rozpočtu EÚ bude minimálne 0,60 %.

programov sa nebude meniť v závislosti od toho, či slovenské subjekty budú realizovať projekty v rámci Horizont 2020 a EURATOM alebo nie. Povinnosť prispievať do rozpočtu EÚ vyplýva z členstva SR v EÚ, pričom výška odvodov SR do rozpočtu EÚ bude závisieť od dohodnutej štruktúry zdrojov rozpočtu EÚ na obdobie 2014 - 2020.

Dopady na štátny rozpočet SR

Napriek tomu, že sa SR bude pravdepodobne podieľať na národnom spolufinancovaní projektov realizovaných v SR (miera národného spolufinancovania je predmetom prebiehajúcich rokovaní), v súčasnosti nie je možné presne kvantifikovať finančný dopad spolufinancovania na štátny rozpočet SR. Ten bude možné vyjadriť až po schválení predmetnej legislatívy Radou EÚ a Európskym parlamentom. Prípadné finančné a personálne požiadavky budú zabezpečené v rámci schválených limitov výdavkov dotknutých rozpočtových kapitol na príslušný rozpočtový rok.

1.3.3 Legislatívne dopady

Predložený návrh programu Horizont 2020 je priamo aplikovateľný na území SR. Návrh si však môže vyžadovať legislatívne a nelegislatívne opatrenia zamerané predovšetkým na podporu väčšej účasti slovenských subjektov v projektoch programu Horizont 2020.

1.3.4 Ekonomické dopady

Návrh bude mať pozitívne ekonomické dopady na SR prostredníctvom účasti inovatívnych podnikov, najmä malých a stredných podnikov v projektoch programu Horizont 2020. Návrh programu Horizont 2020 obsahuje aj podporné nástroje na financovanie rizika, ktoré majú zvýšiť záujem podnikov o výskum a inovácie.

1.3.5 Sociálne dopady

Návrh bude mať pozitívne sociálne dopady na SR prostredníctvom účasti slovenských výskumníkov v špičkových projektoch programu Horizont 2020 v rámci programových smerov zameraných na demografické zmeny v EÚ, zlepšenie kvality života občanov EÚ a podporu inkluzívnej a bezpečnej spoločnosti.

1.3.6 Environmentálne dopady

Návrh bude mať pozitívne environmentálne dopady na SR prostredníctvom účasti slovenských výskumníkov v špičkových projektoch programu Horizont 2020 v rámci programových smerov zameraných na ochranu životného prostredia, klimatické zmeny, čisté zdroje energie a ekologickú dopravu.

2. PREDBEŽNÉ STANOVISKO SLOVENSKEJ REPUBLIKY

História prípravy stanoviska SR:

Predkladaný materiál je aktualizáciou predbežného stanoviska SR k 8. rámcovému programu ES pre výskum, technický rozvoj a demonštračné aktivity a 8. rámcovému programu EURATOM pre jadrový výskum a školiace aktivity (8. rámcový program pre výskum a vývoj – 8. RP), ktoré vypracovalo MŠVVaŠ SR na základe výsledkov verejnej diskusie organizovanej v máji 2011 (pozn. v čase prípravy predbežného stanoviska SR ešte nebolo oficiálne známe pomenovanie nástupcu 7. RP Horizont 2020 a používalo sa všeobecné označenie 8. RP).

Z verejnej diskusie vyplynulo niekoľko záverov a očakávaní, ktoré má slovenská komunita výskumu a vývoja k programu Horizont 2020. 7. RP je prvým rámcovým programom EÚ pre výskum a vývoj, do ktorého sa SR od začiatku zapojila ako členský štát EÚ. Ukazuje sa, že jednou z príčin pomerne nízkej účasti slovenských výskumníkov a organizácií v projektoch 7. RP (v podobnej situácii sú aj ďalšie malé krajiny najmä zo skupiny tzv. EÚ 12) je nevhodnosť niektorých prvkov rámcového programu EÚ pre výskum a vývoj pre tieto krajiny (napr. dôraz na veľké integrované projekty).

Predbežné stanovisko SR pripravené na základe verejnej diskusie obsahuje niekoľko požiadaviek na program Horizont 2020, ktorý by mal predovšetkým:

- Zachovať excelentnosť ako základné kritérium pre hodnotenie projektov, pri projektoch základného výskumu by sa však malo taktiež prihliadať na originalitu myšlienky a dopad na rozvoj svetového poznania.
- Vytvoriť podmienky pre využitie plného potenciálu všetkých krajín EÚ 27.
- Zachovať kontinuitu v nástrojoch a podporovaných tematických oblastiach, ktoré sa osvedčili v 7. RP.
- Klásť väčší dôraz na podporu menších špecificky orientovaných výskumných projektov, ktoré sú v porovnaní s veľkými integrovanými projektmi flexibilnejšie po stránke financovania, administratívy, personálneho obsadenia a riadenia, čo ich robí vhodnejšie pre účasť výskumníkov a organizácií z malých krajín vrátane SR.
- Na zlepšenie účasti krajín EÚ 12 vrátane SR by bolo vhodné zaviesť možnosť pre ich výskumníkov a organizácie vstúpiť do konzorcia v štádiu riešenia projektu.
- Pokračovať v profilovaní Európskych technologických platforiem (ETP), umožniť začleňovanie národných platforiem do spolupráce s ETP.
- Finančný príspevok Európskej komisie pre riešiteľov projektov by sa mal priblížiť úrovni 100% nákladov.
- Podpora výskumu a vývoja v malých a stredných podnikoch by mala byť minimálne zachovaná na doterajšej úrovni.
- Efektívnejšie podporovať súkromno-verejné partnerstvá a tým zlepšiť prenos poznatkov do praxe.
- Klásť väčší dôraz na propagáciu vedy a sprístupnenie výsledkov verejnosti.
- Dodržiavať princíp geografickej vyváženosti pri umiestňovaní sídiel agentúr, ZIS EIT a personálnom obsadení (napr. hodnotiteľov projektov).
- Pokračovať v zjednodušovaní administratívnych a finančných pravidiel.
- Začleniť podporu inovácií do programu Horizont 2020.
- Pokračovať v podpore mobility výskumníkov prostredníctvom akcií Marie Skłodowska-Curie.
- Zohľadniť podporu pre návrhy výskumných infraštruktúr z Cestovnej mapy Európskeho strategického fóra pre výskumné infraštruktúry (ESFRI).
- Plne hradiť náklady na využívanie európskej infraštruktúry výskumníkmi z členských krajín EÚ (100% pobytových a prevádzkových nákladov).

(Pozn. kompletne predbežné stanovisko SR k 8. RP z mája 2011 je zverejnené na www.vedatechnika.sk).

Samotný legislatívny návrh programu Horizont 2020 predstavila Európska komisia 30. novembra 2011. Zároveň sa v SR uskutočnila prvá prezentácia návrhu na Stálom zastúpení Európskej komisie v SR za účasti zástupcov Európskej komisie, MŠVVaŠ SR a pozvaných zástupcov.

Dňa 18.1.2012 sa uskutočnilo podujatie „Okrúhly stôl so zástupcami Európskej komisie k návrhu programu Horizont 2020“, organizované Stálym zastúpením SR pri EÚ v Bruseli v spolupráci s MŠVVaŠ SR. Na podujatie boli pozvaní zástupcovia slovenských organizácií výskumu a vývoja, vysokých škôl a inovatívnych podnikov. Príspevky slovenských účastníkov sú taktiež zohľadnené v stanovisku SR.

V rámci snahy o čo najširšie zahrnutie zainteresovaných ústredných orgánov štátnej správy, organizácií výskumu a vývoja, podnikateľského sektora a celkovo komunity výskumu a vývoja v SR do prípravy aktualizovaného predbežného stanoviska k programu Horizont 2020 MŠVVaŠ SR oslovilo Ministerstvo hospodárstva SR, Úrad jadrového dozoru SR, vedeckého kancelára SAV, Radu vysokých škôl, Slovenskú rektorskú konferenciu, Zväz priemyselných výskumných a vývojových organizácií, Republikovú úniu zamestnávateľov, Asociáciu zamestnávateľských zväzov a združení Slovenska, Podnikateľskú alianciu Slovenska a súčasné podporné štruktúry 7. RP.

Závery diskusií na uvedených podujatiach a doručené relevantné pripomienky a návrhy oslovených subjektov sú zapracované do predloženého aktualizovaného predbežného stanoviska SR.

Návrh aktualizovaného predbežného stanoviska SR bol v zmysle revidovaného mechanizmu tvorby stanovísk k návrhom aktov schvaľovaných Radou EÚ v podmienkach Slovenskej republiky predložený na pripomienkové konanie zástupcom ministerstiev a ústredných orgánov štátnej správy v komisii KEÚ 1 MZV SR. Všetky pripomienky boli akceptované okrem pripomienky MPRV SR, vzhľadom na to, že Slovenská akadémia pôdohospodárskych vied sa nezaraduje medzi výskumné inštitúcie.

Aktualizované predbežné stanovisko SR:

Program Horizont 2020 predstavený Európskou komisiou je ambicióznym návrhom, postaveným na troch pilieroch excelentného výskumu, vedúceho postavenia priemyslu a riešenia sociálnych výziev.

Oceňujeme prácu Európskej komisie, ktorá je zúročená v predstavenom návrhu. Program Horizont 2020 má predpoklady v rokoch 2014 až 2020 **výrazne prispieť ku konkurencieschopnosti EÚ, rastu zamestnanosti a riešeniu veľkých spoločenských výziev, ktorým bude EÚ v budúcnosti čeliť v čoraz väčšej miere.** SR vo všeobecnosti môže súhlasiť so štruktúrou návrhu postavenou na excelentnom základnom výskume, podpore celého inovačného cyklu ako aj orientácii na riešenie veľkých spoločenských výziev. Navrhnutá štruktúra prispieva k budovaniu excelentného výskumu, vývoja a inovácií v EÚ, a tým k realizácii Európskeho výskumného priestoru. Z hľadiska štruktúry programu Horizont 2020 by však mala byť dodržaná rovnováha medzi podporou súkromnej sféry (podniky vrátane malých a stredných podnikov) a podpory univerzít, akadémií vied a verejných organizácií výskumu a vývoja. Vzhľadom na to, že rozpočet programu Horizontu 2020 tvoria verejné zdroje, je potrebné nájsť súlad medzi podporou pre priemysel a verejný sektor.

Významným prvkom návrhu programu Horizont 2020 je integrácia výskumu, vývoja a inovácií. Víťame spojenie rámcového programu EÚ pre výskum a vývoj, rámcového programu pre konkurencieschopnosť a Európskeho inovačného a technologického inštitútu do jedného spoločného programu. Zahrnutie celého inovačného cyklu od základného výskumu až po uvedenie inovatívneho produktu alebo služby na trh prispeje k zapojeniu účastníkov zo všetkých sektorov do programu Horizont 2020 a zlepši prenos poznatkov do hospodárskej a spoločenskej praxe.

Podpora pre návrh programu Horizont 2020, ktorý integruje výskum, vývoj a inovácie a spája viaceré zdroje financovania z EÚ vyplýva z uznesenia vlády SR č. 799/2011, ktorým bola dňa 14.12.2011 schválená rámcová pozícia SR k viacročnému finančnému rámcu EÚ 2014 - 2020 (VFR 2014 – 2020). Uvedené uznesenie vlády SR stanovuje priority Slovenskej republiky pre vyjednávanie o VFR 2014 – 2020, pričom programu Horizont 2020 sa týka nasledovná priorita: „podporovať vznik Spoločného strategického rámca pre výskum a inovácie zlučovaním a spájaním rôznych zdrojov financovania.“

Silným argumentom pre realizáciu vízie programu Horizont 2020 je výrazné zvýšenie navrhovaného rozpočtu, ktorý dosahuje výšku takmer 90 miliárd EUR (v bežných cenách). Bude však dôležité, aby sa Európskej komisii podarilo v nadchádzajúcich rokoch zabrániť tlakom na zníženie celkového navrhnutého rozpočtu tak ako sa to stalo v prípade pôvodne navrhnutého rozpočtu 7. RP (schválený rozpočet 53 miliárd EUR oproti navrhnutému rozpočtu vo výške 70 miliárd EUR).

Veľmi pozitívnym prvkom návrhu programu Horizont 2020 je pokrok v oblasti zjednodušovania administratívnych a finančných pravidiel. Navrhnuté opatrenia uľahčia účasť subjektov z menších členských krajín, o niektorých z navrhnutých prvkov však bude treba ďalej diskutovať (viď. špecifické pripomienky).

Napriek prevládajúcim pozitívnym dojmom z návrhu programu Horizont 2020, však návrh zároveň prináša určité sklamanie pre členské krajiny EÚ s nízkou účasťou v rámcovom programe EÚ pre výskum a vývoj, čo sa osobitne dotýka aj SR (ide o najmä o tzv. krajiny EÚ 12). Je možné jednoznačne povedať, že návrh programu Horizont 2020 **neobsahuje prvky, ktoré by mohli napomôcť zlepšiť zapojenie krajín s nízkou účasťou v rámcovom programe EÚ pre výskum a vývoj (tzv. underrepresented countries)**. Pritom jedným z odporúčaní v rámci strednodobého hodnotenia 7. RP vykonaného nezávislými expertmi bola práve potreba zvýšiť účasť týchto krajín v rámcovom programe EÚ pre výskum a vývoj.

Treba jednoznačne uviesť, že SR súhlasí s princípom excelentnosti ako základným stavebným kameňom Horizontu 2020. Akékoľvek úvahy o návrhoch na zlepšenie účasti krajín EÚ 12 vrátane SR v projektoch Horizontu 2020 tak nesmú smerovať proti excelentnosti. Je však potrebné diskutovať o opatreniach a návrhoch, ktoré požaduje aj komunita výskumu a vývoja na Slovensku. Jednou zo základných požiadaviek SR je, aby sa program Horizont 2020 **viac sústredil na podporu menších a stredných projektov** (napr. STREPS), ktoré svojou menšou administratívnou náročnosťou uľahčujú účasť subjektov z týchto krajín vrátane SR.

Ďalšou požiadavkou je hľadanie spôsobov ako **otvoriť tzv. uzavreté kluby** (konzorciá partnerov zo „starých členských krajín EÚ“), ktoré bránia účasti subjektov z EÚ 12, ktoré často nemajú dostatočne rozvinuté kontakty a partnerstvá. Osobitne sa tento problém dotýka aj zastúpenia subjektov z krajín EÚ 12 v ZIS EIT ale napr. aj

vlajkových iniciatívach FET. Je možné diskutovať o možnosti a podmienkach **pristúpenia do projektu počas jeho riešenia.**

Ďalšou možnosťou, ako zvýšiť účasť z týchto krajín je pristúpiť ku **profesionalizácii budúcich národných podporných štruktúr programu Horizont 2020**, ktoré sú kľúčové pre zabezpečenie informovanosti, vyhľadávanie potenciálnych partnerov a asistenciu pre účastníkov projektov a majú priamy dopad na zvyšovanie účasti subjektov v projektoch (do úvahy prichádza model, v rámci ktorého by Európska komisia alikvotnou čiastkou prispievala na úhradu nákladov na činnosť národných podporných štruktúr). Veľmi dôležitou otázkou je aj **zabezpečenie koordinácie medzi prostriedkami programu Horizont 2020 a štrukturálnymi fondmi**. Podpora rozvoja infraštruktúry zo štrukturálnych fondov je častou odpoveďou zástupcov Európskej komisie pri diskusiách o nízkej účasti niektorých krajín v rámcovom programe EÚ pre výskum a vývoj. Prostredníctvom štrukturálnych fondov sa dá zlepšiť infraštruktúra výskumu a vývoja (čo sa ukazuje aj v SR), následne je však potrebné ju zapojiť do špičkových projektov výskumu a vývoja aj v rámci programu Horizont 2020. Len tak je možné zabezpečiť, aby bol potenciál excelentnosti využitý aj v členských štátoch EÚ, ktoré v účasti na riešení projektov programov a iniciatív EÚ zaostávajú. Je potrebné jasne definovať využívanie prepojenia a vytváranie synergií medzi prostriedkami programu Horizont 2020 a štrukturálnymi fondmi.

V tejto súvislosti bude potrebné pri presadzovaní záujmov SR koordinovať postup a v spolupráci s ďalšími členskými štátmi EÚ (najmä krajinami EÚ 12), ktoré zdieľajú rovnaký názor, definovať spoločné argumenty. Tým sa výrazne zvýši šanca, že sa podarí požiadavky SR presadiť.

Ďalšou problematickou oblasťou z pohľadu SR, ktorej bude treba venovať pozornosť je otázka podpory financovania výskumu využívajúceho ľudské embryonálne kmeňové bunky.

Ďalšie špecifické pripomienky:

- Dôležitou súčasťou Horizontu 2020 je podpora špičkového základného výskumu. ERC bude podporovať excelentný základný výskum založený na princípe zdola nahor, je taktiež pozitívne, že sa podarilo navýšiť rozpočet ERC. Je však treba povedať, že v rámci ERC sa v súčasnom 7. RP slovenským subjektom nedarí presadiť a všeobecne skúsenosť hovorí o tom, že pre mimoriadny záujem a veľkú konkurenciu je úspešnosť žiadateľov mimoriadne nízka. Jedným z riešení, ktoré by bolo vhodné posúdiť je dvojkolové hodnotenie podaných žiadostí, čo by zvýšilo šance aj pre subjekty zo SR.
- Program Horizont 2020 by mal klásť väčší dôraz na sociálne a humanitné vedy a ich prepojenie s technickými vedami. Zároveň je potrebné v programe Horizont 2020 vytvoriť priestor pre podporu výskumu a vývoja v oblasti kultúrneho dedičstva.
- Víťame navýšenie rozpočtu na akcie Marie Skłodowska - Curie, ktoré sú mimoriadne zaujímavé aj pre SR, domnievame sa však, že vzhľadom na význam tohto nástroja pre rozvoj ľudských zdrojov vo výskume a vývoji by sa mali hľadať možnosti ako rozpočet ďalej navyšovať. V kontexte zvyšovania rozpočtu na iné nástroje v rámci Horizontu 2020 považujeme navrhnuté navýšenie za nedostatočné. V rámci akcií Marie Skłodowska -

Curie navrhujeme taktiež doplniť do návrhu programu Horizont 2020 iniciatívu EURAXESS (Európsky mobilitný portál), ktorá sa zameriava na odstraňovanie prekážok pri mobilite výskumníkov. V rámci programu Horizont 2020 by mali byť taktiež zachované stáže zamerané na mobility výskumníkov medzi priemyslom a univerzitami tzv. „Industry Academia Partnerships and Pathways“. V tomto smere sa prikláňame ku kontinuite so súčasným 7. RP.

- Jedným z kľúčových pilierov budovania Európskeho výskumného priestoru sú špičkové výskumné infraštruktúry (najmä infraštruktúry implementované v rámci cestovnej mapy ESFRI). Víťame, že návrh programu Horizont 2020 obsahuje podporu rozvoja výskumných infraštruktúr. Je potrebné zdôrazniť, že z hľadiska SR je dôležité, aby sa v prípade infraštruktúr výskumu a vývoja financovaných prevažne zo zdrojov EÚ zachoval čo najširší prístup pre výskumníkov zo všetkých členských krajín EÚ a pridružených krajín.
- Podpora výskumu, vývoja a inovácií vykonávaných malými a strednými podnikmi je zásadná pre zvyšovanie konkurencieschopnosti EÚ. Analýzy ukazujú nielen to, že sa otvára priepasť v inováciách medzi EÚ a ďalšími svetovými hráčmi (USA, Čína), ale zároveň aj to, že kľúčovým nositeľom inovácií sú malé a stredné podniky s potenciálom rastu, ktoré sa dokážu presadiť na svetových trhoch. Toto odráža aj úprava navrhnutá v programe Horizont 2020. Víťame, že si Európska komisia kladie za cieľ dosiahnuť 15% účasti malých a stredných podnikov v programe Horizont 2020.
- Vzhľadom na to, že program Horizont 2020 integruje aj ciele rámcového programu pre konkurencieschopnosť (CIP), je podľa nášho názoru potrebné jasnejšie zdefinovať pokračovanie implementačných programov z CIP, ako sú Rozvoj politík v oblasti informačných a komunikačných technológií (ICT PSP), Eko-inovácie a Inteligentná energia Európa (IEE). Taktiež požadujeme vysvetlenie, ktoré základné línie činností v rámci programových smerov programu Horizont 2020 sú pokračovaním uvedených súčasných programov CIP a to najmä IEE II.
- Prihovárame sa za zachovanie nástroja zameraného na spoluprácu výskumných klastrov „Regióny znalostí“, ktorý sa úspešne implementuje v rámci súčasného 7. RP.
- V rámci hodnotenia plnenia špecifických cieľov pilieru Spoločenské výzvy programu Horizont 2020 navrhujeme vziať do úvahy nasledovné ukazovatele uplatnenia konkrétnych realizačných výstupov v praxi, vytváranie partnerstiev verejného sektora výskumu a vývoja s hospodárskou praxou v rámci projektu a komplexné hodnotenie publikačnej a citačnej činnosti.
- Považujeme za dôležité, aby bola v oblasti excelentnej vedy zachovaná podpora pre siete výskumu a vývoja ako napr. úspešne implementované programy COST.

- Okrem už spomínanej potreby vyjasnenia koordinácie medzi prostriedkami programu Horizont 2020 a štrukturálnymi fondmi treba jasne zdefinovať aj koordináciu a využívanie synergií s ďalšími programami a iniciatívami EÚ, (napr. COSME – program na podporu konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov) v oblasti výskumu, vývoja a inovácií, s národnými a regionálnymi programami na podporu výskumu, vývoja a inovácií. Domnievame sa tiež, že je potrebné vyjasniť pozíciu existujúcich Európskych technologických platforiem a Spoločných technologických iniciatív vo vzťahu k programu Horizont 2020.
- V súvislosti s programom EURATOM je potrebné povedať, že navrhnutý rozpočet programového smeru Jadrové štiepenie je podľa nášho názoru poddimenzovaný vzhľadom na postavenie a význam jadrovej energetiky.
- Z ohlasov slovenských účastníkov projektov v rámcovom programe EÚ pre výskum a vývoj vyplýva, že vítajú zjednodušenie vo forme paušálnej sadzby pre nepriame náklady projektu (možnosť využitia metódy kalkulácie tzv. skutočných nepriamych nákladov Real Cost počas 7. RP zo strany slovenských účastníkov prakticky nebola využívaná). Je však zrejmé, že výška uplatniteľnej paušálnej sadzby na nepriame náklady projektu vo výške 20% priamych nákladov nebude postačovať pre veľkú časť slovenských účastníkov (organizácie výskumu a vývoja), počas rokovaní o programe Horizont 2020 navrhujeme presadzovať zvýšenie paušálnej sadzby na 30 až 40%.
- V súvislosti s diskusiou o uznateľných nákladoch sa prihovárame za začlenenie DPH medzi uznateľné náklady.
- V súvislosti s personálnymi nákladmi je potrebné riešiť rozdiely v odmeňovaní výskumníkov z rôznych krajín v rámci projektov programu Horizont 2020. Ako príklad súčasnej situácie sa prezentuje napr. 10 násobný rozdiel v odmeňovaní výskumníkov z Bulharska a UK v tom istom konzorciu, ktoré rieši projekt 7. RP. Jedným z riešení môže byť napr. použitie modelu Marie Skłodowska – Curie pre celý program Horizont 2020. Slovenská republika sa prikláňa k názoru, aby bola táto možnosť ponúkaná ako alternatíva, pričom inštitúcia by si mohla vybrať medzi modelom Marie Skłodowska - Curie a štandardným modelom.

Pre informáciu v prílohe pripájame závery spoločného rokovania ministrov členských krajín EÚ 12 a Chorvátska k programu Horizont 2020, ktoré sa uskutočnilo dňa 26. marca 2012 vo Varšave.